

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה

אר תקרי ארבעה ראשי שנים. כלומר עשייתה כשהוא שלש בשנה ותמימה דלדרא קושיא לדוכמיה דקאמר לעיל ולמלא לא עייל כלל וקאמר דחמנא תשמיע ומיזיל עד מה הסוכות וי"ל דהאי מנא לית ליה דרשה לעיל: **ב**תרוך שעשויון פרכין. מתוך שגורנין מעט מעט שאין נלקטין יחד אלף היום ונמלא חן ושן מעורבין יחד אלף הלוכו זהם אחר לקיטה כשאר ירקא לכן אולי כרו צמר השרשה שבשנה אשת משרשת כל השדה שהרי צבת אלת זרעיה אומם ומעשר פירות האילן וקטנית וירק מדרבנן הם אחד לפי דעתם כך פירש הקונטרס ותימה מינח מעשר דרבנן אלא שבשנים דלורייתא הואי דינס צמר לקיטה כשאר ירק היכי אולינן צמר השרשה מ"ל שם שנים בשביעית כשהשרשו בששית ושמת בשביעית זמן הזה ורבי היא כדלמר גבי פרוצול בפרק השולח (גיטין דף לו. וסג) א"ר כדמא צמ"ל שם שנים לאורז ודומן ופרכין ושומטין שהשרשו לפני ר"ה שנוטין אותן בשביעית מ"ל וקאפת את תבואתה בשביעית יכול א"ע"פ שלא השרשו צמ"ל שם שנים מורע וקאפת ששה זרעים וששה אוספים ולא ששה זרעים וששנה אוספים ב:

ע א מ"י מ"י פ"ד מהל' שמטה הלכה י"א וי"א מהל' מ"ש הל' ח סמך ע"ן ק"ל וק"ל רמ"י: ע"ב ג מ"י פ"ב מהל' תמונת הל' י' וי"ב מהל' מעשר הלכה ח סמך ע"ן ק"ל ק"ל: ע"ג ד מ"י פ"ב מהל' תמונת הל' י"א וי"א מהל' מ"ש הלכה ח י' וי"ב ע"ן ק"ל וק"ל וי"ב מהל' מעשר הלכה ח סמך ע"ד ה מ"י פ"ב מהל' מ"ש הל' ח:

תורה אור השלם

1. וירעו את השנה השמינית ואבלתה מן התבואה וישן עד השנה התשיעית עד בוא התבואה האכלו וישן: וירקא מה כב

מוסף רש"י

פול המצרי. מן קטנית וזמו פאול"ה, מן שורני לדרע. דלס זרעו ליק חיה אולי מעשר דריה צמר לקיטה, אלל מ"י קטנית צמר הששית א"ל (תוחות ט:). צובר גורני לתוכו. כלומר מפרקן יפה ויחסי, ונמצא תורם. חזק שנתן המונס מתקן את הדש הנשאר וכן שנתמנה מתקן את היסן הנשאר (סו"ט).

רבינו חננאל

אל תקרי לשלש אלא לשלש פ"י, אני מצוה הרבה בשנה הששית שאפילו התבואה שהיא שליש מליאתה בשאר השנים, עשירי היא נחשבת מן השנה הששית ואינה מתבטלת בשביעית, וקראת הכתוב תבואה, חן החרה בשביעית פרק ב' האור והדוחן והפרטים והשומטין שהשרשו קודם ראש השנה ומעשריהם לשעבר כול, (ברושלים) פירוש בירושלמי אמר רב הונא שאי איפשר לעמוד על אילוף, מתו יביאו לעמוד לפיכך אמרו כי השרשים כמו פרי, אמר רבה אמר רבנן אילן בתר תבואה, דהו קודם תבואה עשר בשבט מתערר לשנה שעברה, תבואה וזרעים בתר שליש כדאמרין, ירק בתר לקיטה, נמי כדאמרין. שני דהנין בתר השרשה כמאן, לא כאילן ולא כתבואה ולא כירק, הדר אמר רבה מתוך ששעשויון מ"ל פרכין פרוש שאר שנתו, ומשאויא זו ממלאת ומביאה שליש ועדיין זו לא (לי) נתמלאת, הכל לפי שוון המקום, כיון שהשרשם של כל העינות כאחת, אמר רבן חיובם במעשר בשעת השרשות, אם שנה שנייה (שניה), אם שלישית שלישית, לפי שזמן השרשה (באילן) ידוע הוא

לגופיה. תשובה על מה נאכל בשנה השביעית: **האורז והדוחן כו'.** מני קטניות הן דומן מיליו: **פרכין.** מק"ו בלע"ז: **מפעשין לשעבר.** במעשרות שנה שעברה אם שניה מעשר שני ואם שלישית מעשר עני: **ומפרין בשביעית.** אם השרשו ערב שביעית לפני ר"ה: **ומפעשין לשנה הבאה.** בשנת לקיטתן אם משאר שני שבוע היא שאינה בשביעית: **צמר חנוטה.** לקמן (דף טו:) נמלא לה בפרכין אילן שחטמו פירומיו קודם ט"ו שבט שהוא ר"ה לא לילנות ממעשר לשנה שעברה: **ירק צמר לקיטה.** כדאמרן לעיל (ד' יב.) ליקט ירק ערב ר"ה כו': **הני קטניות כמאן שניהם שהלכו צמן אחר השרשה: מסוך שעשויון פרכין פרכין.** מתוך שגורנין עשוי מעט מעט שאין נלקטין כלאחר אלף היום לוקטין ומפרכין מעט ולמחר מעט ונמלאו חדש ישן מעורבין יחד הנפרכין לפני ר"ה עם הנפרכין לאחר ר"ה אם הולכין צמן אחר לקיטה כשאר ירק כשהיא מפרש מעשרותיו ה"ל מעשר מן החדש על היסן ומן היסן על החדש אולי צה השרשה שבשנה אמת משרשת כל השדה שהרי צבת אמת זרעין אותן ומעשר פירות האילן וקטניות וירק מדרבנן הן ויכולת צד החכמים לקבוע זמן לפי דעתם ללן אחד ואחד: **פרכין פרכין.** לשון זה נופל בקטניות כדלמרי' במסכת ב"ב (דף יב:) מוללין גורניו ומפרכין קטניות צי"ט: **מילנות ומפרכין.** ומה בכך אם ישן וחדש מעורבין יצבור את כל הגורן לתוכו כלומר צלמעייתו שיהא הכל נבלל יחד יפה ונמלא כשימרום ויער יתאם מן החדש במעשר לפי מה שיש חדש בגורן ומן היסן לפי מה שיש יסן: **מי לא סניא.** דסמיכין צי"ה לומר יפה נבלל ונמלא תורם מן החדש לפי מה שיש חדש וגו' ויזכרו לפי מה שיש יסן: **פול המצרי.** מין קטנית פאול"ה ודרכן לזרען לירק ולזרע

6) שביעית פ"ב מ"י, 7) מנחות ל: [תוס' שביעית פ"ב ה"ד א, 4] ונחמס פ. 4, 5 (ד' מנחות ל: ע"ש).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ר"ה שמיטתו כו' דמנח"א וזו"ט לא פליגי והכל מודים דלא חלוק:

לעיו רש"י

מיליו' [פני"ל]. דהון. מק"ו (מ"ק). פ"ג. פאול"ה (פי"ש) [ל]. שביעית.

מוסף תוספות

א. מתוך פירושו משמע שהן גדלים על כל מה כשאר ירקות והיה להם להתערר לשנה הבאה בתר לקיטה אם לא שעשאן פרכין פרכין, מ"ס י"ב. ג. וא"ת א"כ לא י"ל טעמא דפרכין פרכין וי"ל משום דקשיא ליה מה דרית דמשך מרבית הני להשרשו ודרגן וירק מרבית הני ללקוט אלא משום דשעשויון פרכין מ"ס י"ב. ג. ואמרין לה המעורב בלח מתערב כבולן ואין לו טעם וי"ל שלא דא [בהן מחבריו קצת. מ"ס י"ב].

רבינו חננאל

בגין הקליטה באילן, ואקשי עליה אביי ויצבור גורני בתוכו. כלומר, יעקרב הפרכין כלם כאחד (וירוש') אותם ויעשה כדא גורן אחד, ואצ"פ שזו הערונה הביאה שליש קודם זו הערונה, ויצא מעשרו מן החדש (שבו) על החדש שבו, ומן היסן שבו כיפר שאמר משום ר' שמעון שזורי בענין פול המצרי שזרעו לזרע, פול ר' שמעון שזורי (3) פול המצרי וזרע לזרע מתערר לישעבר, דערע לירק מתערר להבא, זרעו לזרע הוא חי ממי שנה שעברה, זרעו לאכלו כירק הוא חי ממי שנה הבאה, ופירק רבה ר' שמעון שזורי קא אמרת, ר' שמעון שזורי סבר יש בילה ונעשה כולו (ב)אחד, ומתני' דקתני האורז והדוחן כולו, לרבנן דפליגי עליה, סברי אין בילה, ואמרין משמי דשמואל הילכתא כו' שמעון שזורי, ואתקיפו עליה איני, והא אמר שמואל לכל אין בילה חרין וממין, מכלל שהפירות אין להם בילה, ואמרין אישמיטתיה, כלומר נעלמה ממנו, הא דאמר שמואל הכל הולך אחר גמר פרי, פיר, ולפיכך אמר צובר גרני בתוכו כי באותה העת נגמר חפרין ולא אמר שמואל הלכה כר' שמעון משום שזולך אחר גמר פרי.

הזורע לירק ממעשר אחר לקיטה והזורע לאכול את זרעו תורת קטניות עליו וממעשר אחר השרשה וזה שזרעו לזרע והשריש מקצתו לפני ר"ה ומקצתו לאחר ר"ה: **אין סומכין מזה.** שמכריזין בו שזרעוהו באחרונה על הזרע בראשונה ולא מן הראשון על האחרון: **לידו הוא עושה.** יורה אמת זה בעצמו וזה בעצמו וזה בעצמו: **לזרע גורני לטובו.** יצולו אותו ויפה לאחר שגשן מן הראשון בזוית זו ומן השני בזוית זו יחזור ויצברו לאמנע הגורן שיהא כולו ככחד ונמלא תורם מן החדש שבו כו': **יש צילה.** יש לקמון על הצילה לומר שיש משניהן בתוך המעשר לפי החשבון: **אין צילה.** אין סומכין על כך שיש לומר לא נבלל ויפה ורובו של מעשר מן החדש או רובו מן היסן: **הון מין ושמן.** המערב יין חדש עם היסן או שמן חדש עם היסן תורם ומעשר ממנו ויש צמער שניהם כפי החשבון שדבר לה נבלל יפה אצל יבש אין סומכין בו על הצילה: **אשמיטתיה לר' וירא הא דאמר אחר גמר פרי הוה אמניא אפילו טבואה וויסיה נמי קמ"ל הלכה כר' שמעון שזורי דפליגי. דבתבואה וימיהם לא פליגי (א) ולא אולינן צהו אחר גמר פרי אצל צמני קטניות פליגי דר' שמעון אולי צמר השרשה ורבנן לא אולי למדנו דאשכח שמואל מנא דלא אולי צמר השרשה בקטניות אלא אחר גמר פרי ועליה סמיך לפלוגי עליה דר' שמעון שזורי ועליה דהא מתנינן דתנינן לעיל האורז והדוחן והפרגין והשומטין שהשרשו כו' ואני לא ידעתי מאן הוא מורו דאולינן צמר השרשה דלפני ראש השנה כדפי' והוה ליה יסן ושמואל דאולינן צמר גמר פרי דלאחר ראש השנה הוה ליה חדש:**

וכן חמשיית הכנסת לשנית ומינה זה יכול לתקן שיפרש מעשר אחד ויחלל על מנות ויאכל המעות צירושלים והמעשר יחלק לעניים וקצת משמע צירושלמי דשני מעשרות מעשר על ידי צבור גורני: **פ"ה המצרי שזרעו בו.** סיפא דהיא דלאורז והדוחן היא ומסיקי דלרבנן שגשן צבול המנאי הולכין צמר השרשה: **אמר רבי יצחק בר נחמני אמר שמואל הלכה כר"ש שזורי.** ציב ספרים גרסינן בהקומץ רבה (מנחות ל: וסג) ר' שמואל צר נחמני א"ר יונתן ולא יתכן כדמוכח כאן דפריך ומי אמר שמואל הכי ועוד דא"כ קשיא דר' יונתן א"ר יונתן לפי הספרים דגרס הס' א"ר יונתן הלכה כר"ש שזורי במסוכן ובתרות מעשר של דמאי דמשמע צהי דוקא כדמוכח בצנהמה המקשה (תולין עה:) ואע"פ שיש ספרים דגרסי צהי א"ר אמר ר' יוחנן ולא יתכן במסכת כחוצות בר"ש פרק א"ע"פ (דף נה:): **אין יונתן וישן.** לענין מעשר איירי והוא הדין מים לענין האלה צפ' התערבות ג (נחמס פ.): **אחר גמר פרי.** אין זה אחר לקיטה דומנין דנגמר לפני ר"ה ונלקט אחר ר"ה וכל ירק נמי הולכין בו אחר גמר פרי אלא דנקיט צבל דוכתי צמר לקיטה משום דלקיטין תחך לגמר פרי אצל הני אין לקיטתן בגמר פרי שממתינן להן עד כאחת ולכן מותר לעשר לשמואל אף על גב דסבר אין צילה ותימה שמואל דלמר כמאן הא בן ר' שמעון שזורי צין רבנן מורו דאולינן צמר השרשה דלפני ראש השנה כדפי' והוה ליה יסן ושמואל דאולינן צמר גמר פרי דלאחר ראש השנה הוה ליה חדש:

(א) ע"י היעב בערוך פרק מסין, 3. ר"ל דר"ש שזורי פירש בתוספתא פ"ב שביעית דלס זרעו לזרע וכו' וע"ש היעב.

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה יד.

א) שביעית פ"ב מ"ט,
 ב) עירובין ו' יבמות טו,
 ג) יומא' שביעית סוף פ"ג,
 ד) (שביעית פ"ב ה"ד),
 ה) יש"ק לעיל במשנה ד'
 ו) א"ל ז'ל כהנה שניה
 ז) א"ל ז'ל כהנה שני'
 ח) ויע"ע מוס' קידושין ג'
 ט) ד"ה מ"ה ירק]

תורה אור השלם

1. חג השבועה עשה לך
 שבועת ימים באספק
 מנגרך ומיקרבך.
 דברים טו יג

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה אלה
 בניסוח ל' דמין דמעט
 מןן מוס' ז' יום כ'
 ה' אה תמיך דמיון שנתו:
 (8) תוס' ד"ה ה' ה' ה'
 אמנם פ' וטפי יניח
 ליה למשול: (א) בא"ד
 דשביעית דר"ש דצובר
 גורז משום דיש ביה:

מוסף רש"י

שלישית אחרון. כל האילן
 קרוי תמנון (שד"ח פ"ג)
 באחד בשבט. וזהו
 שנה הנכנסת לשלישית
 הבה (בבב"ח פ"ג)
 יום שני עשירון.
 שנה יחלה ושלשית
 נכנסה הולך שנה שניה
 למטה מעשר לשלשון
 ושני השלישית מעשר
 לשלשון ומעשר עני (שד"ח פ"ג)

מוסף תוספות

א. ואית' הא אבטרוך
 גורן וירק לאשמעין
 דבפסוק גורן וירק
 הכתוב מרוב כדאמרין
 בשבועתא דלעיל (פ"ג)
 י"ל דמגורן לאוהר נפק
 חילוקין כל מילתא דאין
 טמכין כדבר התקבל
 טמאח כדאיתא בסוכה
 דאין ויתיר ירק מילוף
 גדל על כל מי שנה
 שבערה. א"ז הוה מצי
 למימר ונה אסיף מנגרך
 ומיקרב באספק למה לי
 לאשמעין מה אסיף זה
 גדל על מי שנה וכו'.
 מוס' ע"ס. ב. דאמר בבב"ח
 דראש השנה (דף יג ב)
 באספק מנגרך ומיקרב
 מה גורן וירק מיוחדים
 שגדילין על מי שנה
 שבערה מתעשרין לשעבר
 יצאו ירקת שגדילין על
 מי שנה הבאה אבל ר"ע
 דריש מה גורן וירק
 מיוחדים שגדילין על רוב
 מים וזן מי גשמים שרוב
 ויעים גדילין על דין יצאו
 ירקת שגדילין על כל
 מים אף על השאוקין
 הדולין ומשקין אותן
 תמיד כדכתיב (דברים יא)
 והשקית בירגל כגן הירק
 הני גורן וירק על כל
 מים יצאו מתעשרין לשנה
 הבאה. ר"ש שביעית פ"ב
 מ"ט. ואני מזה א"כ למה

ולירכא. הני תלת דשמואל הלכה כר"ש
 הולך אחר גמר כר"י: כרענן פניאל ל"ה. ואין תורמין ממנו ואין
 לו מקנה לחדש וישן שנעמדו אלא א"כ תורמין עליו ממקום אחר
 לפי חשבון מחדש על החדש ומשן על הישן: קשיא דשמואל
 ארשמואל הכא אמר שמואל הלכה
 כר"ש דיש ביה והכא אמר אין ביה:
 קמ"ל הכל הולך כו'. לנמירא דכוליה
 חדש הוא והלכה כר"ש ולא מטעמיה:
 במאי דפליג. במיני קטנית אמר
 שמואל דמעשרין הנשארין לפני ר"ה
 נכשרין לאחר ר"ה ויהי טעמא
 למתיה משום דהולכין בהן אחר גמר
 פני אכל תבואה ויחיים אחר שלש:
 ולשמעין פני פסי. ומדלמא דשמואל
 הכל הולך אחר גמר פני אשמעין
 דהאי דקאמר הלכה כר"ש לאו משום
 בילה לית ליה דאי אית ליה בילה
 אמאי אשמעין הכל הולך אחר גמר
 פני: באספק מנגרך ומיקרב.
 מנאן סמכו חכמים לקבוע זמן מעשר
 ירק דדרביהם אחר לקיטה לאסמכתא
 בעלמא כל אסיף שלך היא כמרומת
 גורן וירק שהלכה בהן תורה אחר
 שנה שהיא שלש שנים שהלכה
 על אחר שנה שגדלו נמיימה שהנחת
 שלש שלהן היא גילתן שמואלה
 שנה ראיה ליקרב דבזמון: אף כל
 כו'. גילת הלכו באלין אחר חנטה
 כל דבית פירומיו ע"י שהעלאת
 שרף האילן לפני חנטה הוא: יאלו
 ירקוס שגדילין על מי שנה שנה.
 והיינו שנת לקיטתן שהרי גוזזין אותה
 והיא חוזרת וגדילה: רוב מים. הם
 מי גשמים שרוב ורעם גדילים על
 ידם: על כל מים. אף על שאזנין
 דולין ומשקין אותן תמיד כענין
 שנאמר (דברים יא) והשקית בגרגל
 כגן הירק. סתם גן הירק דרכו
 בהשקיה: גללים הסריסים. יפולין
 בעל"ז שפול נעשין גדולין כשאר
 גללים: ופול רומיים שורעו לירק
 דאי זרעו לזרע קטנית הוא ולא
 הלכו בו אלא אחר הגרשה: איכא
 צניעין כגון שמע מהם מים ולא
 השקן שלשים יום לפני ר"ה ולקטן אחר ר"ה וכי הוא ממני' דמנן
 במס' שביעית (פ"ב מ"ט) גללים הסריסים כו' ר"י הגלילי אית ליה הא
 תמנית' דמיון דמעט (א) מים שלשים יום לפני ר"ה נמנאלו גדילין
 על מי שנה שבערה ולר"ע הרי גדילין על כל מים ומתעשרין
 לעלם: צפיר רומיים מפרש איפכא ר"ע אית ליה הא ממני'
 שמע מהן מים שלשים יום לפני ר"ה מתעשר לשעבר ומפרש
 טעמיה בתלמוד ירושלמי א"ר מנא מכיון שמע מהן מים שלשים
 יום לפני ר"ה נעשו כעל כולמר זמן חיונן למעשר צ"ה [דהסן] לא נסתפקו מכל מים שהן מים שאזנין זה שלשים יום כי
 אס ממני גשמים יאלו מתורת ירקת הגדילין על כל מים ונכנסו בעל דמסתפק במי גשמים ומתעשרין
 לשעבר. דרכן של גללים הסריסים ופול המזרי למנוע מהן מים שאזנין פרק אחד לפני לקיטתן כדי להקשות לפיכך חילוקם
 חכמים משאר ירקת אכל שאר ירקת מהן לא יאלו מדיון ירק ובעל דעתו. גללים הסריסים מסתפקין
 לשנה בהשקיה אחת לשלשים יום ויותר לפיכך אס השקן כמון שלשים יום לפני ר"ה נמנאלת השקיה זאת מועלת להם
 שביעית לפיכך אסורין שביעית ולענין מעשר נמי הו' להו כגדילין על מי שנה הצאה שעדיין לחלוטית השקיתן קיימת אכל
 ירק שדרכו ליגוז לירך להשקותו תמיד ואפילו מנע ממנו שלשים יום לפני ר"ה צטלה דעתו אכל כל אדם ולא נתנו בהן חכמים
 חילוק לפי שאין דרכן כבן אפילו מנע מהן לא יאלו מדיון ירק ובעל דעתו. גללים הסריסים מסתפקין
 קודם לכן על פירות האילן שחנטו לאחר מנאן: הואיל ואלו רוב גשמי שנה. שכבר עבר רוב ימות הגשמים שהו' זמן רביעה
 ועלם השקן צבילנות ומנאלו הפירות חונטין מעמיה: ועדיין רוב תקופה ענה מנאן. עדיין רוב התקופה לא: מאי קאמר.
 ועדיין רוב תקופה מנאן כל שכן דמיון דרוב תקופה מנאן עדיין לא הגיע זמן החנטה ולא היה להם לקבוע ר"ה עד אדר: שליקט
 אחרו. פירות אילן אחרו: שני עשיריים. מעשר שני (ב) שנה שניה שלישית שהיתה שניה נכנסת שלשית:

הוה אמנא ברבנן כבירא ליה. מימיה והא ודאי כרענן סבירא ליה
 טפי מר' שמעון שזורי דרענן דפליגי עליה צפ"ב דשביעית
 (משנה ט) סבירא להו דפול המזרי כתר לקיטה ופ"י (י) [והן] ליה
 לשמואל לפסוק כרענן דר"ש שזורי ואפילו אס תמנאל לומר דאיכא רענן
 צביריתא דס"ל פול המזרי כתר
 הגרשה ולית להו לזרז גרנו מ"מ לימא
 הלכה כרענן דמנאי' דשביעית והו'
 נחא טפי מדר"ש שזורי וי"ל דשמואל
 צא לפסוק כר"ש שזורי ככל דמנן
 אפילו צארו וזון ופרגין ואומנאל סבר
 ולא מטעמיה דטעמיה דר"ש (א) משום
 לזרז גרנו דש בילה ושמאל סבר
 אין בילה אלא משום דהכל הולך אחר
 גמר פני ורף ע"ג דבהקומן רב
 (נמכות דף ז') מיימי ההוא רב
 המזרי ולא מיימי ההוא דאורו וזון
 ופריגין כלל מ"מ נקפא מינה לגבי
 ההוא: מה גורן וירק. ואסמכתא
 בעלמא דמעשר ירק דלענין ועיקר
 (ג) לענין סוכה א"נ משום שביעית
 דארמייתא אלתריך קרא (א):

וצריכא דאי אשמעינן הלכה כר"ש שזורי
 ה"א משום דקסבר יש בילה קמ"ל לכל
 אין בילה ואי אשמעינן לכל אין בילה ה"א
 כרבנן ס"ל קמ"ל הלכה כר"ש שזורי ואי
 אשמעינן הני תרתי ה"א קשיא דשמואל
 ארשמואל קמ"ל הכל הולך אחר גמר פרי
 ואי אשמעינן הכל הולך אחר גמר פרי הוה
 אמנא אפילו תבואה ויחיים נמי קמ"ל הלכה
 כר' שמעון שזורי במאי דפליג ולשמעין
 הני תרתי לכל אין בילה למה לי הא
 קמ"ל דליון ושמן יש בילה תניא רבי יוסי
 הגלילי אומר באספק מנגרך ומיקרב מה
 גורן וירק מיוחדין שגדילין על מי שנה
 שעברה ומתעשרין לשנה שעברה אף כל
 שגדילין על מי שנה שעברה מתעשרין
 לשנה שעברה יצאו ירקת שגדילין על מי
 שנה הבאה ומתעשרין לשנה הבאה ר"ע
 אומר באספק מנגרך ומיקרב מה גורן
 וירק מיוחדין שגדילין על רוב מים ומתעשרין
 לשנה שעברה אף כל שגדילין על רוב
 מים מתעשרין לשנה שעברה יצאו ירקת
 שגדילין על כל מים ומתעשרין לשנה
 הבאה מאי בנייהו א"ר אבהו בצלים
 הסריסים ופול המזרי איכא בנייהו דתנן
 "בצלים הסריסים ופול המזרי שמנע מהן
 מים שלשים יום לפני ר"ה מתעשרין לשעבר
 ומותרין בשביעית ואם לאו אסורין בשביעית
 ומתעשרין לשנה הבאה: באחד בשבט
 ר"ה לאילן: מ"מ אמר רבי אלעזר א"ר
 אושיעיא הואיל ויצאו רוב גשמי שנה
 ועדיין רוב תקופה מנאן מאי קאמר ה"ק
 אע"פ שרוב תקופה מנאן הואיל ויצאו
 רוב גשמי שנה ת"ר מעשה בר"ע שליקט
 אחרו באחד בשבט ונהג בו שני עשירין
 אחד

קופרצי דלא עבדין זע: ופול המזרי שורעו אירוב. דאי
 זרעו לזרע הא תנן צפ"ב שני
 דשביעית (מ"ח) כולא בהן דבתר
 הגרשה ואפ"י לא מנע מהם מים והן
 משנה פירוש בקנטוס דאתיא כרבי
 יוסי הגלילי אכל איפכא נראה דאתיא
 כר"ע וכל כרבי יוסי הגלילי דלמנן
 עלה בירושלמי א"ר מנא מכיון שמע
 מהן מים שלשים יום לפני ר"ה נעשו
 כעל כולמר יאלו מתורת ירקת
 הגדילים על כל מים ונעשו כשהם שנים
 בעל שמסתפק במי גשמים
 ומתעשרין לשעבר: באחד בשבט
 מ"מ. מפרש נמי לז"ה כמו לז"ש
 אלא קמא נקט דלמנן זמן מועטת של
 גשמי שנה זו צאחד בשבט ולמנן צ"י
 בשבט וכל הנוטעים קודם זמן נעשו
 היינו על גשמי שנה שלפני תשרי והא
 דלא אזיל צבילנות כתר תשרי כמו
 שלש בתבואה ו אסורין משום דרשינן לעיל
 (דף י) פעמים שביעית ועדיין מסורין ערלה:
 הגה"ה
 וזה ג' מי עשיריים. אס שני מעשרות משום הפירש
 היה מתוקן להמנע כמעשרות הן מקולקלן ויכוש'
 מפרש שניה הנכנסת שלשית היתה והפירש מעשר
 שני ופדלו וחלקו לעניים והעמית אכל בירושלם. ע"כ:
 שהפירש מעשר א' למעשר שני ופדלו וחלקו לעניים:
 לרבעי

אמר שמע מהם מים שלשים יום לפני ר"ה אפילו לא מנע מהם מים כלל לפני ר"ה אלא שמע מהם לאחר ר"ה דהא גדלו
 על מי שנה שבערה כגורן וירק. כשי"ל. ג. משום דמיון שמע מהם מים שלשים יום בשנה שעברה הרי אלו כגורן שהוא
 גדל על מי גשמים ולא כגדילין דין השקיה דהיינו על כל מים והלכן עשירון של אלו ושביעיתן כגורן. א. דאמר כל
 שגדילין על מי שנה שבערה יצאו ירקת שגדילין על מי שנה הבאה אף אלו שהחזיר להן מים לאחר ראש השנה וגדלו קצת
 על ידי אותן מים של שנה הבאה ה"א אלו כירקת שגדילין על מי שנה הבאה. א. א. (כיון שהוא חונט כגן תשרי לשבט
 אינו אלא כמחט ירקת מים שלפני ר"ה ושרף שעלה בו כמחט אותן מים ואותה ירקת הוא שורעיא פירות אלו, הלכן
 עשאו כמחט לפירות אלו כאלו חונטו קודם תשרי והואיל ונחטו משרף שלפני תשרי הוא. כשי"ל לעיל דף י. מ"י. דבבב"ח
 דאילנות אוליגן שנה ודירחו כתר גשמים שחונטין על ידם וחשבינן משנה שעברה וכו' והלא בני תבואה דאוליגן כתר

עך א מ"י פ"ד מהל'
 שמיטתן הלכה ח ופ"א
 מהל' מ"ש הל"ט:

לענין רש"י

צפירי' [צפירי' טו].
 בצלצלים. בעל קטן.

רבנו חננאל

ומצאנו לשמואל שלש
 שמיטות, א' ארבעתא כר'
 שבעת שזורי. ב' הכל
 הולך אחר גמר פרי. ג' לכל
 אין בילה חוץ מין וזמן.
 וצריכי, דאי אמר הכל
 הולך אחר גמר פרי, היינו
 אומרים אפילו תבואה
 ויחיים בתר גמר פרי,
 ולית ליה [בתר] שלש,
 לפיכך אמר הלכתא
 כר' שמעון שזורי בהן
 דפליגי, והוא פול המזרי
 שורעו לזרע שהשטרשו
 היא נמירוח כרענן וכיוצא
 בילה, דהודיע כי ליון
 ושמן יש בילה. גמאי ר'
 יוסי הגלילי אומר באספק
 מנגרך ומיקרב, מה גורן
 וירק מיוחדין שגדילין על
 מי שנה שעברה והן
 מתעשרין לשנה שעברה
 כול', ופשוטה היא. דבריו
 הכל ירק עשורו בשעת
 לקיטתן, כל הלקט קודם
 ראש השנה פירוש כשהן
 היוצאת, וכל הלקט אחר
 ראש השנה עשורו כשהן
 הנכנסת. ו' יוסי הגלילי
 דייק כל הפירות הגדילין
 על מי שנה שעברה ואין
 צריכין למי שנה הבאה,
 מתעשרין לשעבר, כגון
 התבואה וכיוצא בה. אבל
 הירקות שאינן מים בכל
 יום מתעשרין להבא. ו'
 אכל ביעורו סבר לאחר רוב
 מים אוליגן, וכל הפירות
 הגדילין על רוב מים, אף
 על פי שדיין אס וירדן
 עליון גשמים מועילין
 להן, כגון התבואה וכיוצא
 בה. מתעשרין לשעבר.
 אבל הירקות שהן גדילין
 על כל מים, שהמים
 בכל יום ויום מגדילין
 אותן מתעשרין לשעבר
 (לחב"א). ואמרין ככר'
 דבריו הכל התבואה
 וכיוצא בה מתעשרין
 לשעבר, והירקות
 מתעשרין להבא, מאי
 בנייהו. ואמר ר' אבהו
 בצלון הסריסים ופול
 המזרי, פיר' בצלון
 סריסים, כגון שמיץ ורעם
 קודם שהוקשו כר'
 להתגדל ראשיהם, ל'
 עקיבא דאמר כל הפירות
 הגדילין על רוב מים,
 מתעשרין לשעבר [והני נמי
 מתעשרין לשעבר]. ל'
 יוסי הגלילי דאמר הגדילין
 על מי שנה שעברה, הללו
 כירקת סמ', דתנן במסכת
 שביעית פרק שני בצלים
 הסריסים ופול המזרי
 שמנע מהן מים ל' יום לפני
 ר"ה. מתעשרין לשעבר
 ומותרין בשביעית כול',
 דהא תמני כר' עקיבא.
 באחד בשבט ראש השנה
 לאילן דברי בית שמאי,
 בית הלל אומרים ט"ו

הואיל ויצאו רוב גשמי שנה מתעשרין לשעבר. פיר', מצאנו זמן
 הגשמים המועילין ומתענין בהם שירדו מ"י מברשותן עד סוף ניסן, כמפורש בפרק מאימתי מוכרין גבורות גשמים. הנה
 אליבא דבית הלל דאמר בט"ו בשבט, יצאו מימות הגשמים י"ג מברשותן וכסלי וסבת וצ"ו משבט, הרי' ג' חדישים פחות
 שלשה ימים. ושאר מימות הגשמים ט"ו (בשבט) ומשבטן וארז וניסן, הרי שני חדישים וצ"ו. הנה יצאו רוב [ימין] גשמי
 שנה זו. ואצ"י שרוב תקופת טבת עדיין מנאן, שנשאר חצי שבט וארז ומקצת מניסן, לא משגזנין בתקופה למוטרא
 עדיין רוב התקופה של שנה הבאה היא, אלא מתעשר לשעבר. תנן רבנן מעשה בר' עקיבא שליקט אחרו באחד בשבט
 ונהג בו שני עשירין וכו'.

אחד

אמר שמע מהם מים שלשים יום לפני ר"ה אפילו לא מנע מהם מים כלל לפני ר"ה אלא שמע מהם לאחר ר"ה דהא גדלו
 על מי שנה שבערה כגורן וירק. כשי"ל. ג. משום דמיון שמע מהם מים שלשים יום בשנה שעברה הרי אלו כגורן שהוא
 גדל על מי גשמים ולא כגדילין דין השקיה דהיינו על כל מים והלכן עשירון של אלו ושביעיתן כגורן. א. דאמר כל
 שגדילין על מי שנה שבערה יצאו ירקת שגדילין על מי שנה הבאה אף אלו שהחזיר להן מים לאחר ראש השנה וגדלו קצת
 על ידי אותן מים של שנה הבאה ה"א אלו כירקת שגדילין על מי שנה הבאה. א. א. (כיון שהוא חונט כגן תשרי לשבט
 אינו אלא כמחט ירקת מים שלפני ר"ה ושרף שעלה בו כמחט אותן מים ואותה ירקת הוא שורעיא פירות אלו, הלכן
 עשאו כמחט לפירות אלו כאלו חונטו קודם תשרי והואיל ונחטו משרף שלפני תשרי הוא. כשי"ל לעיל דף י. מ"י. דבבב"ח
 דאילנות אוליגן שנה ודירחו כתר גשמים שחונטין על ידם וחשבינן משנה שעברה וכו' והלא בני תבואה דאוליגן כתר